

Debattheft 2025

«fra forventning til
virkelighet»

Underlag til
arbeidssamling

AGDER
fylkeskommune

Forventningsgapet

Knappe ressurser og flere oppgaver på færre hender gjør at kommuner og fylkeskommuner står i et økende forventningsgap. KS tar debatten.

KS, lokalpolitikere og kommunedirektører har satt «forventningsgapet» på dagsorden. Innbyggernes forventninger til hvordan tjenestene skal være samsvarer ikke med hva kommunene har av penger, eller mennesker til å levere tjenestene.

Nasjonale politikere gir løfter til innbyggerne på vegne av kommuner og fylkeskommuner. Samtidig er statens styring av kommunesektoren gjennom lov, forskrift og krav altfor omfattende.

Færre yngre og flere eldre legger press på kommunale tjenester, og krever at kommuner og fylkeskommuner må omstille og tenke nytt. For å lykkes med omstilling trenger kommuner og fylkeskommuner handlingsrom. Det er også nødvendig med et felles kunnskapsgrunnlag og tydelig informasjon om behovet og om endringene som vil komme.

Vi må ha en diskusjon om forventningsgapet.

AGDER
fylkeskommune

Samleside om forventningsgapet: [Forventningsgapet - KS](#)
Kronikk Gunn Marit Helgesen, styreleder i KS: [Det blir ubehagelig - KS](#)

KS spør - Debatthefte 2025

God forankring i alle kommuner og fylkeskommuner er avgjørende for at KS skal lykkes som en samlende arbeidsgiverorganisasjon, en relevant interessepolitisk aktør og utviklingspartner. Derfor sender KS hvert år ut debatthefte.

Meningsutveksling og diskusjon er kjernen i et velfungerende lokaldemokrati. Hvert år sender KS ut debattheftet som vi ønsker skal gi gode diskusjoner og debatter i kommunestyre og fylkesting.

Svarene på spørsmålene KS stiller, og diskusjonene i etterkant på strategikonferansene og i KS' fylkesmøter og fylkesstyre, er avgjørende for KS' prioriteringer og arbeid fremover.

KS ber om innspill til debatthefte

God forankring i alle kommuner og fylkeskommuner er avgjørende for at KS skal lykkes som en samlende arbeidsgiverorganisasjon, en relevant interessepolitisk aktør og utviklingspartner. Derfor sender KS hvert år ut debatthefte.

Tidslinje for Debatthefte 2025

KS skal legge til rette for at debattheftet gir gode diskusjoner lokalt og sørge for at innspillene blir oppsummert og forankret i en god demokratisk prosess.

Debatthefte 2025

Debatthefte 2025 gir grunnlag for gode debatter i alle kommunestyre og fylkesting, og svar tilbake til KS som er avgjørende for våre standpunkter og politikk.

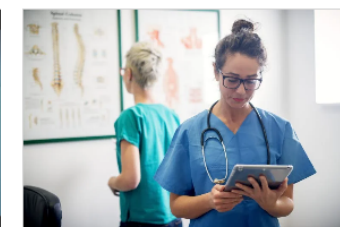
Hva er forventningsgapet?

I år har KS valgt å løfte forventningsgapet som tema i Debatthefte 2025. Hva er forventningsgapet, hvem skaper forventninger og hvordan kan vi håndtere det?

Mangel på arbeidskraft krever endringer i arbeidslivet

KS ber hvert år om innspill til det kommende tariffoppgjøret. I Debatthefte 2025 inviteres medlemmene også til å diskutere strategisk utvikling av avtaleverket.

Hovedtariffavtalen

Hovedtariffavtalen (HTA) er den viktigste tariffavtalen i KS-området med bestemmelser blant annet om lønn og godtgjøringer, lokale forhandlinger, arbeidstid og pensjon. Her finner du veiledning og forklaring om bestemmelser i HTA.

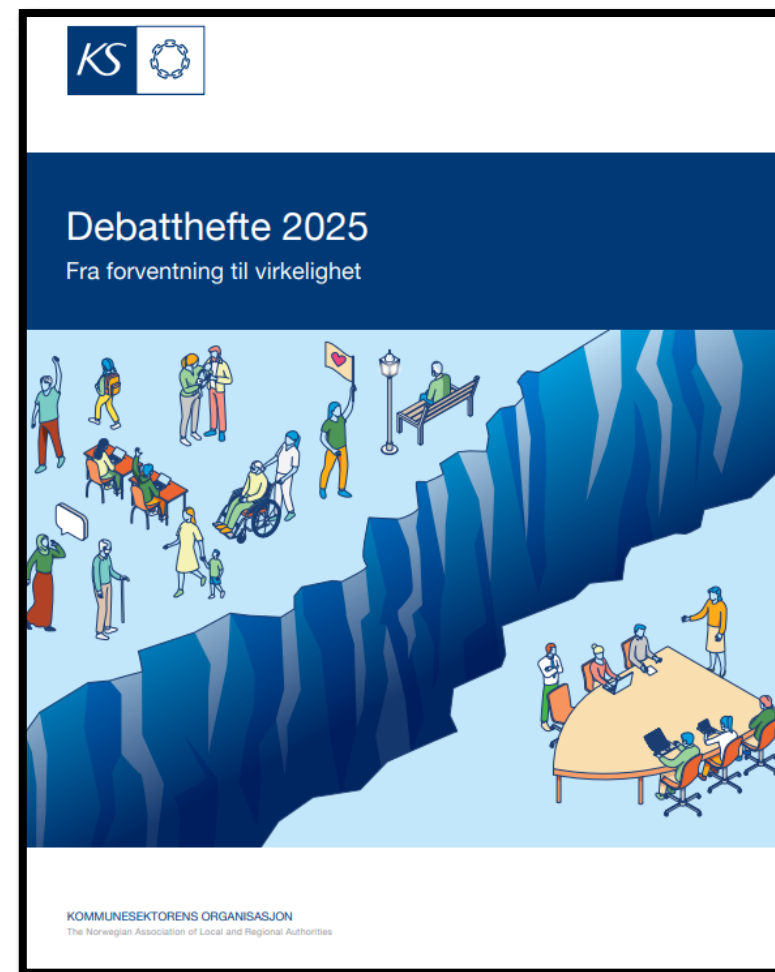
Debatthefte 2025 – Fra forventning til virkelighet

Årets tema for debatthftet, som vi vet mange er opptatt av, er «forventningsgapet». Lokalpolitikere står i et krevende gap mellom forventninger og krav fra innbyggere, statlige myndigheter og andre aktører på den ene siden og knappe ressurser på den andre siden.

Vi står overfor mer komplekse og akutte samfunnsutfordringer. Strammere økonomi og økende mangel på kapasitet og kompetanse, gjør bildet ekstra krevende. Kommunesektoren trenger politisk og økonomisk handlingsrom for å løse oppgavene. Dette blir vår viktigste felles kamp i årene framover. For at nasjonale politikere skal gi dere nødvendig handlingsrom, må Kommune Norge ha en sterk stemme. Innspillene til debatthftet styrker KS som både arbeidsgiver-, interesseorganisasjon og utviklingspartner.

Debatthefte deles i 2 deler med tilhørende spørsmål

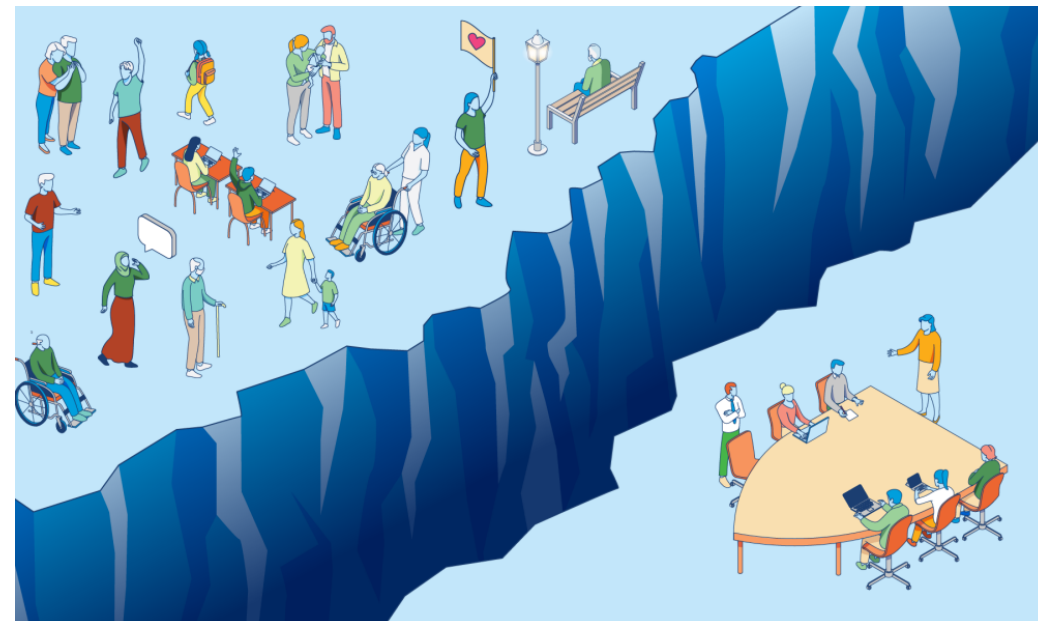
- Forventningsgapet
- Veien mot et bærekraftig arbeidsliv

Tidslinje for behandling av debatthefte

KS skal legge til rette for at debattheftet gir gode diskusjoner lokalt og sørge for at innspillene blir oppsummert og forankret i en god demokratisk prosess.

- 1. november sendes debatthefte 2025 ut til alle landets kommuner og fylkeskommuner på e-post
- I perioden fra januar – februar 2025 vil kommunene og fylkeskommunene fatte egne vedtak med svar på spørsmålene i debatthefte.
 - Arbeidssamling 17. desember 2024 fra 10:00 – 12:00
 - Behandling i administrasjonsutvalget og vedtak i fylkesutvalget 28. januar 2025
- Alle regioner arrangerer strategikonferanser i februar- mars for å forankre innspillene til debatthefte.
- Rett etter strategikonferansene vil de politisk valgte fylkesmøtene eller fylkestyrene gjøre sine vedtak basert på alle innspillene som har kommet inn fra kommunene.
- Vedtak i KS' Hovedstyre: KS forbereder en sak til Hovedstyret basert på vedtakene i fylkesmøtene. Den skal oppsummere alle vedtakene, og dette vil blant annet være grunnlag for hvilke prioriteringer KS velger i de sentrale lønnsforhandlingene våren 2025.

Agenda for arbeidssamling 17. desember

- Tid: tirsdag 17. desember fra 10:00 til 12:00
- Sted: Eikesalen
- Deltagere: Administrasjonsutvalget
- Møtefasilitator: Øyvind Berdal
- Formål: Bidra med refleksjoner og innspill til saksunderlaget på spørsmålene knyttet til forventningsgapet
- Tilnærming: Arbeidssamlingen starter med å vise filmen «hva er forventningsgapet» før Øyvind leder forsamlingen gjennom de fire spørsmålene knyttet til KS Spør.
- Administrasjonen vil sammenfatte svarene sammen med administrasjonens innspill til det kommende tariffoppgjøret, del 2 av debatthefte; Veien mot et bærekraftig arbeidsliv.
- Saken behandles politisk 28. januar.

Folkevalgte

1. Hvordan kan dere som folkevalgte redusere og håndtere forventningsgapet gjennom aktiviteten i de politiske organene (kommunestyre/fylkesting og underliggende organer) og samspillet med administrasjonen?
2. Hvordan kan KS bistå i dette arbeidet i den enkelte kommune og fylkeskommune?

Innbyggere

3. Hvordan kan dere som folkevalgte bidra til å skape forståelse i befolkningen og lokalsamfunnet for at ressursene er begrenset og at dette tvinger frem tøffere prioriteringer og alternative løsninger?

Nasjonale myndigheter

4. Hva vil være de viktigste budskapene KS kan bringe inn i dialogen med nasjonale myndigheter for å redusere statlig detaljstyring, gi mer fleksibilitet og øke handlingsrommet lokalt innenfor velferdsområdet?

Her ønsker KS også innspill og eksempler på hva som utfordrer handlingsrommet lokalt, herunder lovkrav/forskrifter, rundskriv/veiledere, normer/kompetansekrav, tilsyn/kontroll, ny ansvarsfordeling mellom kommune/fylkeskommune/stat, kompetanse- og kapasitetsstøtte og liknende.

AGDER
fylkeskommune